

שמואל א, פרק א' פסוקים ט - יח

הקדמה

שיעור זה יעסוק בתפילתה של חנה במשכן ובשיחתה עם עלי הכהן. לשיעור זה קיים שיעור נלווה בנושא התפילה ומקומה בחיינו.

מהלך השיעור

^ט וַתָּקָם חַנָּה אַחֲרַי אֲכָלָה בְּשִׁלְהָ וְאַחֲרַי נָשְׂתָה וְעָלִי הִכְהֵן יֵשֵׁב עַל הַפֶּסֶא עַל מְזוּזַת (ליד פתח הדלת) הַיְכָל ה': 'וְהִיא מָרַת נֶפֶשׁ (ממורמרת ופגועה) וַתִּתְפַּלֵּל עַל ה' וּבָכָה תְּבָכָה:

^י וַתִּדַּר נָדָר וַתֹּאמֶר ה' צְבָאוֹת אִם רָאָה תִּרְאֶה בְּעֵינַי (בצער שלי) אֲמַתָּה (שפחה) וְיִזְכְּרַתְנִי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֲמַתָּה וְנִתְתָּה לְאֲמַתָּה זֶרַע אֲנָשִׁים (ילד) וְנִתְתַּוּ לָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ וּמִזֶּרֶה (סכין) לֹא יַעֲלֶה עַל רֹאשׁוֹ:

לאחר סעודה משפחתית לא נעימה עבור חנה בשילה, היא קמה והולכת לכיוון פתח המשכן. עלי הכהן יושב סמוך לשער המשכן. חנה עצובה ממצבה שאין לה ילדים, ומתפללת לאלוקים בבכי גדול. חנה נודרת נדר: אלוקים, אם תראה את מצוקתי, ותתן לי ילד - אני מבטיחה שאקדיש אותו לעבודת אלוקים כל ימי חייו. הוא יהיה נזיר ולא יסתפר.

^{י"א} וְהָיָה כִּי הִרְבֵּתָה לְהִתְפַּלֵּל לְפָנַי ה' וְעָלִי שָׁמַר אֶת פִּיהָ: "וְחַנָּה הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ רַק שִׁפְתֶיהָ נִעֲזוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע וַיַּחֲשֹׁבָהּ עָלַי לְשֹׁכְרָה: " וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עָלִי עַד מָתַי תִּשְׁתַּכְּרִין הַסִּירִי אֶת יַיִן מֵעַלְיָהּ: " ^{י"ב} וַתַּעַן חַנָּה וַתֹּאמֶר לֹא אֲדַנִּי אִשָּׁה קִשְׁת רִוּחַ (בצער, ממורמרת) אֲנֹכִי וַיַּיִן וְשֹׁכֵר לֹא נִשְׁתִּיתִי וְאִשְׁפֹּךְ אֶת נֶפְשִׁי לְפָנַי ה': " ^{י"ג} אַל תִּתֵּן אֶת אֲמַתָּה (שפחה) לְפָנַי (כמו) בַּת בְּלִיעֵל (אשה לא מוסרית) כִּי מֵרַב שִׁיחִי וְכַעֲסִי דִּבַּרְתִּי עַד הַנְּחָה:

חנה התפללה זמן רב בשקט ומעומק ליבה כך שרק שפתייה זזו. עלי הכהן הבחין בכך, וחשב שהיא שיכורה המדברת לעצמה. עלי פונה אל חנה ואומר לה: "עד מתי תהי בשיכרות? זה לא ראוי להיכנס שיכורה למשכן ולהתפלל לאלוקים." חנה עונה לעלי: "אינני שיכורה אלא אישה שנמצאת במצוקה גדולה. התפללתי לאלוקים בשקט ומעומק ליבי. אל תחשוב שהתנהגתי בדרך לא נאותה, התפללתי באריכות רבה מרוב שאני כועסת וממורמרת ממצבי."

^{י"ד} וַיַּעַן עָלִי וַיֹּאמֶר לְכִי לְשִׁלּוֹם וְאַלְהִי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שְׁלֹתָהּ אֲשֶׁר שְׁאַלְתָּ מֵעַמּוֹ: " ^{י"ה} וַתֹּאמֶר תִּמְצָא שִׁפְחָתָהּ חֵן בְּעֵינֶיהָ וַתִּלְוֶהָ הָאִשָּׁה לְדִרְבָּה וַתֹּאכַל וּפְנִיָהּ לֹא הָיוּ לָהּ עוֹד: עלי מברך את חנה שאלוקים ימלא משאלות ליבה לטובה. חנה עונה לו: יהי רצון שיתקיימו דבריך בעקבות תפילתה והשיחה עם עלי, חנה מתמלאת בטחון והקלה, היא אוכלת ופניה אינן כועסות.

מילים חדשות

- **מַרְת נָפֶשׁ** - ממורמרת ופגועה
- **אֲמַתְךָ** - שפחה
- **מוֹרָה** - סכין
- **קֶשֶׁת רוּחַ** - בצער, ממורמרת
- **בַּת בְּלִיעֵל** - אישה שמתנהגת בחוסר מוסריות

העשרה

נדר ושבועה:

נדר או שבועה הם התחייבויות שהאדם מתחייב לקיים. ברגע שנודרים חובה למלא את הנדר מכיוון שהאדם התחייב על כך כלפי אלוקים. חז"ל הזהירו מאוד על הנדרים והשבועות מכיוון שההתחייבות לקיים אותם היא לאלוקים, ואי אפשר לבטל אותם בקלות. יש אפשרות לבטל נדר או שבועה רק באמצעות 'התרת נדרים'. יש כמה אפשרויות לקיים 'התרת נדרים':

1. במהלך השנה - אם אדם רוצה לבטל נדר מסוים, עליו לפנות לרב מוסמך שיסביר לו כיצד לבצע זאת.
2. לפני ראש השנה או בערב כיפור - אומרים יחד עם הציבור את הנוסח המופיע בסידור.

שלוש תפילות ביום:

- חכמינו קבעו שבכל יום צריך להתפלל 3 פעמים. כל אחד משלושת האבות קבע תפילה אחרת.
- בבוקר - תפילת שחרית. (אברהם)
 - לקראת הערב - תפילת מנחה. (יצחק)
 - בלילה - תפילת ערבית. (יעקב)

הלכות תפילה שנלמדו מחנה:

- "וְחָנָה הָיָא מְדַבֵּרַת עַל לִבָּהּ" - צריך להתפלל מעומק הלב.
- "רַק שְׁפָתֶיהָ נִעוֹת" - צריך לומר את המילים בפה, ולא לקרוא רק עם העיניים.
- "וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע" - אסור לדבר בקול רם בזמן התפילה.
- "הִסִּירִי אֶת יַיִנְךָ מֵעֲלֶיךָ" - אסור להתפלל בזמן ששיכורים.